

8160

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

77. évfolyam, 201. szám
1987. augusztus 27., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Nemcsak a mezőgazdaság ügye Meddig nyílnak az agrárrollók?

Minden tervezéskor megkezdődik a visszaszámlálás — panaszolja egy termelőszövetkezet elnöke. Előbb kiszámoljuk, hogy a tervezett területen és az elgondolt átlagtermések eléréséhez mennyi műtrágyára, növényvédő szerre lenne szükség, utána megnézzük a mérleg pénzügyi adatait, s máris korrigáljuk számításainkat. Az eredmény a legtöbbször elszomorító: jó, ha a szükséges műtrágyának, növényvédő szernek a felét meg tudjuk vásárolni. Ennek aztán nem lehet más következménye, mint a tervezettnél gyengébb termés, ami eleve kisebb bevétellel és nyereséggel jár együtt. A következő esztendőben aztán megint nem a növények biológiai szükségleteiből, hanem saját nyomorúságunkból kiindulva kezdetünk a vásárláshoz.

Drágán termel az ipar

Az említett szövetkezeti vezető panasza nem egyedi, bár az sem állítható, hogy minden gazdaságra érvényes. A tapasztalatok szerint a mezőgazdasági nagyüzemeknek a mintegy kétharmada küszködik kisebb-nagyobb pénzügyi nehézségekkel, melyeknek csak egyik látható jele a termeléshez szükséges anyagok, eszközök vásárlásának a félékezése.

A gazdaságokban tapasztalható gyakorlatot igazolja a statisztika is. A mezőgazdasági termeléshez szükséges anyagok, eszközök értéke a VI. ötéves tervidőszakban évente átlagosan 166 milliárd forint volt, 43 százalékkal több, mint a korábbi tervidőszakban. A nem mezőgazdaságból származó anyagok és eszközök aránya 58 százalék jelenleg, öt esztendő alatt 22 százalékkal növekedett, meghaladva az összes termelőfelhasználás növekedési ütemét. Ráadásul e változásokhoz társult az agrárrolló nyílása, s ez tovább rontotta a gazdaságok pénzügyi helyzetét.

Egy elemzés adatai szerint 1970. és 1984. között a mezőgazdaságban felhasznált ipari eredetű anyagok és eszközök ára 110 százalékkal emelkedett, a mezőgazdasági termékek felvásárlási ára viszont csak 69 százalékkal. Ennek egyenes következménye a jövedelmezőség romlása, hiszen az ilyen mértékű árarányeltolódást nem lehet a termelési költségek csökkentésével kiegyensúlyozni. Az említett másfél évtizedben a 100 forint költségre jutó jövedelem 11,9 forintról 7,7 forintra csökkent.

Veszélyes garasoskodás

Mindezek ismeretében könnyen belátható, hogy a gazdaságok nagy részében a szükségletekhez igazodó tervezés helyett a kényszerűség uralkodik. S ez nemcsak pénzügyi értelemben igaz. Bizonyításához elég

megkérdezni egy anyagbeszerzőt. Elmondja, egy-egy keresettebb alkatrész beszerzéséhez hány megyét kell körbejárnia, hány helyen kell papíron nem vezethető ellenszolgáltatást felajánlania. A növényvédelmi és talajerő-gazdálkodási szakemberek igazolhatják, hogy az éppen keresett összetételű műtrágyához nem lehet hozzájutni, az adott növény védelméhez leghatásosabb kemikália gyakorlati hiányzik a kereskedelmi raktárakból.

A mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó pénzügyi és kereskedelmi ellentmondások következménye, hogy az anyagi-műszaki ellátottság nem igazodik a termelési célokhoz. A növénytermelés hozamai a legutóbbi évtizedben látványosan javultak, a gabonatermelésben felzárkóztunk a világ élvonalához tartozó termelők közé, ugyanakkor a terület-egységre jutó műtrágyafelhasználás csökken. Az persze igaz, hogy a hozamok növekedésével egy időben a műtrágyaadagok is emelkedtek, de a természetragok megőrzéséhez is szükség lenne a talajerő visszapótlására. Ezzel szemben például 1983-ban egy hektár mezőgazdasági területre 241 kilogramm műtrágya-hatóanyag jutott, 1986-ban csak 206 kilogramm.

Nem jobb a helyzet a termelés gépesítésében sem. 1981–1985. évek átlagában a mezőgazdasági beruházások 14 százalékkal csökkentek az előző öt évhez képest, s bár a gépésztést előnyben részesítették a gazdaságok, az erre fordított összeg is mérséklődött hét százalékkal. Közben az eszközök megdrágultak, 1981-ben például egy traktort átlagosan 322 ezer forintért, egy gabonakombájnt 810 ezer fo-

rintért lehetett vásárolni, négy év múlva a traktor ára 490 ezer, a kombájné egymillió-négyszázezer forint lett. A dráguló gépek és a beruházásra fordítható források ellentmondásából csak az következhetett, hogy romlott az eszközök műszaki állapota. A statisztika szerint a traktoroknak 47, a tehergépkocsiknak 25, a kombájnoknak 33 százalékát nullára leírták a gazdaságok, vagyis a műszakilag elhasználandó gépeket is kénytelenek üzemben tartani. Veszélyes már ez a garasoskodás, a fenntartási költségek növekedésén túlmenően már a termelési biztonságot is rontja.

Országos érdek

Nem feledhető az a tény, hogy a mezőgazdaságban élő szervezetekkel kell dolgozni, s ezek biológiai szükségleteit ki kell elégíteni, ellenkező esetben eleve a termelés mérséklődésével lehet számolni. Csak példaként említve, ha vetőgép-hiány miatt késik a vetés, a következő betakarításkor biztosan kisebb termés várható.

Tudomásul véve, hogy a népgazdaság fejlődése nem elsősorban a mezőgazdasági termeléstől függ, nem lehet lemondani az élelmiszer-gazdaság fejlesztéséről sem. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek kiegyensúlyozott hazai ellátást adnak, az összes kivitelből 22 százalékkal, a nem rubelelszámolású exportból egyharmados arányban részesednek. Az agrártermelés megtorpanása tehát nemcsak a ma még mással nehezen pótolható exportot, hanem a hazai ellátás biztonságát is veszélyeztetné.

V. Farkas József

A mennyiség igen, a minőség már nem

Áruforgalmi jelentés

A Belkereskedelmi Minisztérium áruforgalmi jelentése szerint az év első hét hónapjában a kiskereskedelmi forgalom meghaladta a 336 milliárd forintot, csaknem 29 milliárd forinttal több volt, mint a múlt év azonos időszakában. Az értékesítés folyóáron 9,4 százalékkal, összehasonlítva áron pedig 3,5 százalékkal haladta meg a tavalyit, mindkét számítás szerint a tervezettnél nagyobb mértékben.

Júliusban a legnagyobb mértékben a vegyipar-cikkek forgalma növekedett leginkább, ennél valamivel alacsonyabb volt a ruházati cikkek és a bolti élelmiszereké. A júliusi élelmiszer-kinálatról a jelentés megállapítja: összességében kielégítőnek bizonyult. A tökéletes értékesítés elmaradt a tavalyitól. A vásárlók első sorban a szárnyasokat ke-

resték, volt is elegendő, ám aprólékból és belsőségekből továbbra sem folyamatos a kínálat. Hűsítőszertényekből a mennyiség kielégítő, de a választék nem mindig igazodik az igényekhez, több olcsó készítményre lenne szükség. Az üdülőkörzetekben elsősorban a szalámi-félék, a tárolható sajtok, az italok, a kávé és az édességek voltak kelendők. Ugrásszerűen megnövekedett a sör iránti kereslet, így egyes területeken ezúttal is tapasztalható volt sörhiány.

A hosszan tartó kánikulában élénk forgalmat bonyolítottak le nyári holmiból a ruházati kereskedelmi vállalatok. A női ruhák, a sportöltözetek és a fiúpan-tallók kínálata jó volt, továbbra is akadnak viszont az ellátás férfi alsóruházati cikkekből, harisnyafélékből és csecsemőruházati termékekből. Változatlanul hiá-

nyos a választék gyermek-cipőkből és babilábelikből. A vegyipar-cikkek közül a híradástechnikai termékek kínálata kiegyensúlyozott, kivéve a videomagnót és az asztali fekete-fehér televíziót, amiből kevesebb van a kellenénél. Mindkét termék iránt igen nagy a kereslet, a nagykereskedelelem készletei azonban alacsonyabbak, mint korábban, s az utánpótlás akad. A háztartási tartós fogyasztási cikkek közt több a hiánycikk: változatlanul nincs elég mélyhűtő, fagyasztóláda és automata mosógép. Élénk volt a forgalom a tűzép-telepeken, elsősorban az építőanyagok voltak kelendők. Az építkezők az elmúlt év azonos időszakához képest falazóanyagokból, tetőcserepből, tetőfedő lemezből és fenyőfűrészárból átlagosan 40 százalékkal többet vásároltak.

Százötvenezer első osztályos Új tanév az iskolákban

A most kezdődő tanévben mintegy 150 ezer első osztályos kisdíák kezd meg tanulmányait az általános iskolákban. Ez lesz az első olyan évfolyam, amelynek diákjai már az új tankötelezettségi rendelet szerint, a gyermekek fejlettségéhez, testi és szellemi érettségéhez jobban igazodó iskolakezdeti rendszert lépik át a tantervek küszöbét.

A tapasztalatok szerint — mint azt a Művelődési Minisztériumban elmondták — a várakozással ellentétben nem nőtt meg ugrásszerűen a nevelési tanácsadókra hárított döntések, vizsgálatok száma. Enyhültek a beiskolázással kapcsolatos korábbi feszültségek: a szülők is kedvezően fogadták a gyerekek fejlettségével szembe-alkalmazó iskolakezdeti rendjét, az óvodák, óvónők munkájuk elismerésének tartották, hogy a gyermekek érettségének megítélése szakvéleményük alapján történt, a visszajelzések szerint ugyanakkor jogos igényük egy olyan módszertani segítség, amely a gyerekek folyamatos megfigyelését, az óvodában visszamaradók differenciált, egyéni foglalkoztatását még eredményesebbé tenné.

Az idei beiskolázás másik újdonsága volt a szabad iskolaválasztás lehetősége: ennek lebonyolítása azonban — elsősorban a népességy nyilvántartás pontatlanságai miatt — több helyen gondot okozott. A helyi tanácsoknak — különösen Budapesten — sok esetben nehézséget jelentett a más körzetbe felvett gyermekek regisztrálása abban az esetben, ha erről a körzeti iskolának nem volt tudomása. Az első év tapasztalatainak elemzésével, a nyilvántartásban előforduló hibák kiküszöbölésével, szükség esetén az iskolai körzethatárok jobb megállapításával jövőre ezek a feszültségek valószínűleg kiküszöbölhetők.

Az új tanévben az óvodákban és az általános iskolák alsó évfolyamain egyébként tovább csökken a gyereklétszám. Mint ismeretes, a legnépesebb korosztály tavaly már a felső tagozatban tanult. Idén például a VII. osztályban vannak a legtöbben. A jelentős fejlesztések — tanteremépítéseknek, bővítéseknek — köszönhetően, valamint a demográfiai helyzet alakulása miatt idén ezért már érezhetően csökkennek a gondok az alapozó évfolyamokon. Így reális esély van arra, hogy az iskola kezdő szakasza az oktatási rendszer tartalmi megújításának, minőségi fejlesztésének megbízható alapjává váljék. Az első és második osztályokban már egy-két éve nem oktatnak képesítés nélkülieket, s tavaly az általános iskolákban az előző tanév 4,4 százalékáról, 4 százalékra csökkent a nem pedagógusi végzettségűek aránya. Az új tanévben mintegy ezerötyszáz pedagógus áll munkába, s így valószínűleg tovább csökken, s egy-két éven belül az alsó tagozatban várhatóan megszűnik a pedagógushiány. (MTI)

Gyufagyártók

Sok-e, vagy kevés 244 millió doboz gyufa? Minden bizonnyal ez a mennyiség 10 ezer erős dohányosnak is kitartana egész életében. A Szeved Gyufagyárnak azonban ez mindössze csak jó fél éves teljesítménye. Ennyit gyártottak ugyanis az év első hét hónapjában. Ez összesen 9 és fél millió dobozzal több, mint tavaly ilyenkor. Ki gondolná, hogy a szomszédaink is a mi gyufáinkkal „tüzeskednek”? Pedig így van! 1 millió 200 ezer szál, húsz centiméter hosszú, színes kandalógyújtót gyártanak ugyanis az idén Szeveden, osztrák megrendelésre. A hosszúra nyúlt gyufák testét géppel készítik, de a festést, a mártást, a csomagolást gondos kezek végzik. Talán ezért is elégedettek a megrendelők. Jövőre ugyanis még többet kérnek az égetni való portékából.

Nagy László felvétele

